

Katalog secesijskih stavb v Ljubljani

Aškerčeva cesta 1

Cesarsko kraljeva državna obrtna šola

Sinonim: Srednja kemijska, lesarska in strojna šola
1909-1911

Avtor: Vojteh Dvořák

Izvajalci: Filip Supančič - zidarska dela, podjetje Seravalli & Pontello - betonski stropovi, Václav Mach iz Prage - kiparska dela.

Stavbni tip: šola

Viri: ZAL, zbirka načrtov, mapa 11/12; Reg I, fasc. 2078- 2080.

Literatura: Drago Fatur, Šolska zgradba, *Spominska knjiga 1888-1938*, (ob 50 letnici izdala Državna tehniška srednja šola v Ljubljani, 1938; Slavica Pavlič: Šolske zgradbe v Ljubljani: Razstava v Slovenskem šolskem muzeju, *Kronika* 1975, str. 52-55.

Šola je monumentalna palača z bogatim figuralnim in rastlinskim okrasjem na fasadi in v vestibulu. Osrednji rizalit je poudarjen s trojnim ločnim vhodom, levo in desno od njega sta dve otroški figuri, levo deklica z grbom mesta Ljubljane, desno deček z grbom dežele Kranjske.

Beethovnova ulica 4

Jadranska zavarovalna družba v Trstu, generalno zastopstvo za Slovenijo

1923

Avtor: Ciril Metod Koch

Investitor: Jadranska zavarovalna družba v Trstu

Stavbni tip: poslovno stanovanjska stavba

Viri: ZAL Reg I, sv. XVI/2, št.n. 103.

Literatura: F.M., Ciril M. Koch, *ZUZ*, 1925, str. 79-80.

Stavba ima poznosecesijsko fasado z dvema plitvima pomoloma. Je zadnje Kochovo delo v Ljubljani. Cvetlični relief krasi podokenske okvire na obeh pomolih, pod strešnim vencem je geometrijski okrasni vzorec. Simetričnost fasade poudarjata polkrožno zaključen portal in trikotna atika na strehi. Levo in desno od vhoda je po en medaljon z začetnicami družbe, lastnice hiše JZDT.

Beethovnova ulica 7, Cankarjeva cesta 8

Podružnica Prve hrvatske štedionice u Zagrebu

Sinonim: Nova Ljubljanska banka

Leto dokončanja: 1920

Investitor: Hrvatska hranilnica

Stavbni tip: poslovno stanovanjska

Viri: ZAL, Reg IV, št.n. 1413, posnetek originalnega načrta.

Poslopje je vogalno in ima poznosecesijsko fasado. Pritličje in prvo nadstropje povezujejo kanelirani pilastri, zgornji dve nadstropji pa okras iz rastlinskih vejic in listov. Dva močna horizontalna venca delita fasado na tri pasove, vogal je poudarjen s kupolo.

Beethovnova 9

1910-1911

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Hugo Peternel

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1540, št. 28711/ 1910.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, 25-50.

Tridelna fasada je podobno oblikovana kot fasada stavbe Župančičeva 8. Srednji štiriosni pas je umaknjen v notranjščino, poudarjen z balkonom na stebrih v prvem in drugem nadstropju in zaključen s potlačenim čelom, v katerem je tridelno okno. Fasadna ploskev v pritličju je obdelana v obliki šahovnice v groben in gladkem ometu, zgornji del fasade krasijo geometrijski motivi med okni in v pasu pod strešnim napuščem.

Cigaletova ulica 1

Pogačnikova hiša

Leto načrta: 1902

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Valentin Accetto

Investitor: Josip in Štefan Pogačnik

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1510.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Najemniška stanovanjska hiša z elegantno dunajsko modno fasado oblikuje zahodno stranico Miklošičevega parka pred sodnijo.

Cigaletova ulica 3

Čudnova hiša

Leto načrta: 1902

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Jakob Accetto

Investitor: Fran Čuden

Stavbni tip: najemniška stanovanjska stavba

Viri: Reg I, sv. X VI/2, f. 1510.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Vogalna hiša z značilnim vogalnim stolpičem in modno, dunajsko navdahnjeno secesijsko fasado.

Cigaletova ulica 5

Pirčeva hiša

1905-1906

Izvajalec: Faleschini & Schuppler

Investitor: dr. Maks Pirc

Stavbi tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, f. 1522.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, str. 25-50.

Vogalna stavba z značilnim vogalnim stolpičem. Dvobarvno, v dveh zelenih tonih obdelano fasado krasijo wagnerjanski dekorativni elementi v zlati barvi, zgoščeni na vogalnem pomolu, nad okni

prvega nadstropja in pod strešnim napuščem.

Ciril Metodov trg 1

Grobelnikova hiša

1899-1900

Avtor: Anton Wolf

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Ivan Grobelnik

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc 1154. Št.n. 27790/1899.

Vogalna stavba s pomolom, ki sega od drugega nadstropja do vrha stavbe. Fasado krasijo poznohistorični in wagnerijanski motivi, zgoščeni med okni drugega nadstropja, pod strešnim vencem in na vogalnem pomolu.

Čopova ulica 3

Mestna hranilnica

1903-1904

Avtor: Josip Vancaš

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Mestna hranilnica

Stavbni tip: banka, trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc. 2068.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Damjan Prelovšek, *Poslopje mestne hranilnice ljubljanske*, *Kronika*, 24, 1976, str. 43-47; isti, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa*, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, *ZUZ*, n.v., 16, 1980, str. 25-50.

Secesijska fasada s historicističnimi dekorativnimi prvinami je eno zgodnejših Vancaševih secesijskih del. Secesijski portal v srednji osi je poudarjen z nadstreškom iz stekla in kovanega železa v obliki razprtih cvetnih listov, nad vhodom je ohranjen originalni secesijski izvesek. V notranjščini je bolj ali manj pristno obnovljen eden redkih secesijskih ambientov.

Dalmatinova ulica 1, Slovenska cesta 44

Kmetska posojilnica

Leto načrta: 1906

Avtor: Ciril Metod Koch

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Investitor: Kmetska posojilnica

Viri: ZAL, Reg IV, št. 93344/94, adaptacija pritličja.

Literatura: ES, 5, str. 175.

Neorenesančna fasada je obdelana v kombinaciji ometa in svetlih keramičnih ploščicah. Svetlo fasado pod okni drugega nadstropja krasijo cvetlične girlande, polja med okni tretjega nadstropja in podstrešni venec pa geometrijski okras.

Dalmatinova 3

Leto načrta: 1903

Avtor, izvajalec in investitor: Robert Smielowski

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1514, št.n. 10828.

Literatura: Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, *ZUZ*, n.v., XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa*, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Secesijska fasada je okrašena z geometrijskim ornamentom v kombinaciji belega in rumenega ometa in modrih in belih glaziranih keramičnih ploščic. V polkrožno zaključen olbrichovski portal v

belem štku z vkomponiranimi modrimi okroglimi keramičnimi ploščicami so vdelana secesijska vrata s kovano mrežo, oblikovano v značilnem secesijskem rastlinskem vzorcu.

Dalmatinova 5-7

Deghenghijeva hiša

Leto načrta: 1904

Avtorji: Ciril Metod Koch - prvi načrt, Viljem Treo - drugi ?

Izvajalec: Jacob Accetto

Investitor: Anton Deghenghi

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1519; št. 4102/1904.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50.

Tovarnar Deghenghi je dal istočasno zgraditi dve stavbi po enotnem načrtu. Vogalna je poudarjena s pomolom, ki se zgoraj zaključuje z zvončasto kritim stolpičem. Po prvotnem Kochovem načrtu je bila fasada bogato dekorirana s tipičnim vegetabilnim secesijskim okrasom, izvedena fasada je skromnejša. Dekoracija je izvedena zgolj z različno strukturiranimi ometi v kombinaciji opečno rdečega pritličja in rumene fasade zgornjih nadstropij.

Dalmatinova 9

1910-1911

Avtor in izvajalec: Viljem Treo

Investitor: Ivan Tertnik

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, fasc. 1539, št-10858.

Skromna secesijska fasada ima poudarjeno srednjo partijo s polkrožnimi balkoni v prvem in drugem nadstropju in je okrašena z geometrijskimi vzorci okrog oken.

Dvorni trg 2, Gosposka 1

Narodna kavarna

Sinonim: Mestna knjižnica

stavba 1897-1898

Avtor: Filip Supančič - stavba, Janez Jager - ureditev kavarne

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: stavba g. Marie von Pongratz, kavarna Franc Krapež

Stavbni tip: stanovanjska stavba, kavarna

Viri: ZAL, Reg I, f. 1144, št.n. 13094

Literatura: Damjan Prelovšek, Janez Jager in slovenska arhitektura,

Sinteza, 26-27, 1973, str. 65-72

Neohistorično stavba. V pritličju je bila leta 1898 urejena secesijska kavarna z biljardno sobo in čitalnico po načrtih Janeza Jagra v narodnem slogu. Kavarna je delovala do 1932. Ohranjena je samo na fotografijah.

Erjavčeva 1

Nemško gledališče

Sinonim: Drama

1909-1911

Avtor: Alexander Graf

Izvajalec: Kranjska stavbna družba - gradbena dela, Janesch & Schnell - železobetonske konstrukcije

Investitor: Gledališko društvo v Ljubljani, Kranjska hranilnica

Stavbni tip: gledališče

Viri: ZAL, sv. XVI/ 2, fasc. 1537, št. 27720/1909; zbirka načrtov, mapa 10/9.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954.

Objekt ima razgibano zunanjščino. Srednja os stavbe je poudarjena z vhodom pod nadstreškom na stebrih, balkonom in trikotnim zalomljenim čelom, ki ga je prvotno krasil napis Deutsches theater v secesijskem štukaturnem okviru. Bogato dekorirana notranjščina je razdeljena na dva dela, na avditorij z vestibulom, garderobami in foyerjem in na oder.

Gornji trg 18 **Šentjakobsko župnišče**

1907-1908

Avtor: Maks Fabiani

Izvajalci: Filip Supančič - stavba dela, E. Ast & Co - betonske konstrukcije

Investitor: mestna občina (iz fonda za regulacijo Ljubljane)

Stavbni tip: župnišče

Viri: ZAL, Reg I, f. 2093.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Marko Pozzetto, *Max Fabiani: vizije prostora*, Kranj, Libra, 1997; Marco Pozzetto, *Max Fabiani: Ein Architekt der Monarchie*, Dunaj, Edition Tusch, 1983.

Fasada stavbe je značilen primer tako imeñovanega Fabianijevega reduktivnega stila. Okras je omejen na stilizirane poznobaročne podokenske motive. Srednji rizalit se zaključuje s trikotno atiko, glavni vhod je pomaknjen v desno os. Stopnišče je na dvoriščni strani v okroglem železobetonskem stolpu, ki je pokrit s stožčasto streho.

Ilirska 28

1906-1907

Izvajalec: stavbno podjetje Polz & Knoch

Investitor: Vekoslav Šešek, od 1907 Adolf Hauptmann

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1537, 24527/1906.

Vogalna stavba s pomolom, iz katerega v drugem nadstropju izstopa balkon, se na vrhu zaključuje z okroglim, zvončasto kritim stolpičem. Vogal je dodatno poudarjen z dvema lokoma, ki segata nad fasado stranskih rizalitov. Geometrijski okras je koncentriran v polkrožnih čelih nad okni prvega nadstropja in pod strešnim vencem.

Jekarski most

Sinonim: Most čez Gradaščico, Razorčev most
1903

Avtor: Mestni stavbni urad

Izvajalec: Žabkarjeva tovarna

Investitor: mestna občina Ljubljanska

Stavbni tip: most

Viri: Zal, Reg I, fasc 2073.

Literatura: Fran Govekar, Miljutin Zarnik (ed), *Ljubljana po potresu (1895-1910)*, Ljubljana, 1905; Ivan Vrhovnik: *Trnovska župnija v Ljubljani*, Ljubljana, 1933, str. 214; Damjan Prelovšek, *Ljubljanski mostovi v drugi polovici 19. in v začetku 20. stoletja*, *Kronika*, 1975, str. 29-37.

Litoželezna, kovičena mostna konstrukcija je zakrita z železnimi ploščami z aplicirano kovano dekoracijo. Železno ograjo krasijo stilizirani cvetovi na secesijsko zavutih železnih palicah.

Kersnikova 5

1902-1903

Avtor načrta, izvajalec in investitor: Viljem Treo

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I XVI/2, fasc 1510, št. 33885/ 190.1

Literatura: Vlado Valenčič: Ljubljansko stavbeništvo od srede 19. do začetka 20. stoletja, *Kronika*, 1970, 3, str. 143.

Sedemosna fasada z uvozno vežo in stopniščem v levi osi. Značilni wagnerjanski okrasni elementi poudarjajo vhodni portal in obrobajo okna v nadstropjih. Geometrijski okrasni vzorci se zgostijo na vrhu stavbe pod strešnim napuščem.

Kersnikova 7

1903-1904

Avtor, izvajalec in investitor: Viljem Treo

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, fasc. 1510, št. 33885/ 1901.

Literatura: Vlado Valenčič: Ljubljansko stavbeništvo od srede 19. do začetka 20. stoletja, *Kronika*, 1970, 3, str. 143.

Fasado členijo značilne secesijske ovalne oziroma zaobljene oblike vratnih odprtín na balkone v srednji in stranskih oseh prvega in drugega nadstropja, dopolnjene z wagnerjanskimi okrasnimi vzorci (valovnica, krogi itd.).

Kolodvorska ulica 11, Pražakova ulica 15

Ljubljanski dvor

1922-1925 (južni trakt)

Avtor: Josip Costaperaria

Izvajalec: Obratno ravnateljstvo južne železnice

Investitor: Ljubljanski dvor, družba z.o.z. v Ljubljani

Stavbni tip: poslovna stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, št. 3266/1925 (samo uporabno dovoljenje za južni trakt).

Literatura: France Ivanšek, Arh. Josip Costaperaria 1897-1951, *Arhitekt*, 1951, 1, str. 42-43; Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, str. 49; Špelca Čopič, Damjan Prelovšek, Sonja Žitko, *Ljubljansko kiparstvo na prostem*, Ljubljana, DZS, 1991.

Poznosecesijsko fasado krasi geometrijski okras nad okni drugega nadstropja in na strešnem vencu, dopolnjen z maskami nad okni prvega nadstropja v srednjem rizalitu in reliefi pod strešnim vencem, figuralni reliefi nad glavnim portalom in med okni tretjega nadstropja, delo kiparja Lojzeta Dolinarja.

Kopitarjeva ulica 6

Katoliška tiskarna

1907-1908

Avtor: Alois Cantoni ?

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Katoliško tiskovno društvo Ljubljana

Stavbni tip: tiskarna

Viri: Reg I, fol.1530, št.n. 21349.

Literatura: ES, 4, str. 342.

Prva industrijska stavba v Ljubljani z železobetonsko stropno konstrukcijo, sicer klasično grajena v opeki. Fasada je oblikovana z značilnimi wagnerjanskimi okrasnimi motivi in strešnim napuščem.

Levstikov trg 1

Osemletna dekliška šola

Sinonim: Zavod Janez Levec, osnovna šola s prilagojenim programom

1900-1901 (natečaj 1897)

Avtorji: I. Sbrizaj - načrt celote po natečajnem projektu arhitekturnega biroja F. Krauss in J. Tölk; Maks Fabiani - fasada

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: mestna občina

Stavbni tip: šola

Viri: ZAL, Reg I, 2228/2077, zbirka načrtov, mapa 11/6.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980; Marco Pozzetto, *Max Fabiani: Ein Architekt der Monarchie*, Dunaj, Edition Tusch, 1983, Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996

Monumentalno poslopje odlikujejo čiste linije, jasna členitev fasadnih ploskev in reduciran fasadni okras. Vodoravni nizi okenskih odprtín so med seboj ločeni s plitvimi zidnimi venci, ki potekajo neprekinjeno okrog in okrog stavbe. Portal v srednji osi stavbe je na vrhu poudarjen z reliefom mestnega grba, edini okras fasade so štukature z rastlinskimi motivi, na robovih glavne in stranskih fasad in stilizirani rožni venčki.

Levstikov trg 9, Stiška 1

Leto načrta: 1899

Avtor in izvajalec: Viljem Treo

Investitor: dediči Matilde Paullus

Stavbni tip: poslovno stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 114.

Poznohistorična, po potresu prezidana stavba ima posamezne elemente secesijskega okrasja.

Mestni trg 23

Drofenigova hiša

Sinonim: Miklaučeva veleblagovnica, Epicenter
1914

Avtor: Karl Brännler

Izvajalec: Viljem Treo

Investitor: Franc Drofenig

Stavbni tip: veleblagovnica

Viri: Reg I, f. 1780, št.n. 4142; Arhiv Uprave RS za kulturno dediščino, fond Zentral-Kommission für Denkmalpflege, leto 1914.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Stavba se ponaša s prvo moderno, v celoti kovinsko in stekleno montažno fasado v Ljubljani. Danes velja stavba za enega uspešnejših primerov integracije modernega sloga v zgodovinsko mestno tkivo.

Miklošičeva 1

Hotel Union

Leto načrta - leto dokončanja: 1903-1905

Avtor: Josip Vančaš

Izvajalci: gradbena dela Stavbna tvrdka Viljem Treo; železna strešna konstrukcija dvorane L. & J. Biro & A. Kurz, Dunaj;

Investitor: Delniška stavbna družba Union

Stavbni tip: hotel

Viri: ZAL, Reg I, fasc. 2066

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Prvi moderni, izrazito funkcionalno zasnovani hotelski objekt in hkrati največja stavba v mestu se je ponašala z največjo in najbolj reprezentativno dvorano na vsem Balkanu, ki je zaradi zahtevne

železne strešne konstrukcije veljala tudi za izreden tehnološki dosežek. Celoten objekt, tako zunanja fasada kot tudi notranjščina z vso notranjo opremo in bogato zbirko jedkanih stekel, je bil oblikovan v dekorativnem secesijskem slogu.

Miklošičeva cesta 4 **Ljudska posojilnica**

Leto načrta: 1907

Avtor: Josip Vancaš

Izvajalec: stavbna tvrdka Viljem Treo

Investitor: Ljudska posojilnica

Stavbni tip: banka, trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc.1533.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650; Špelca Čopič, Damjan Prelovšek, Sonja Žitko, *Ljubljansko kiparstvo na prostem*, Ljubljana, DZS, 1991.

Stavba ima tipično secesijsko fasado z wagnerjanskimi dekorativnimi elementi, kot je npr. potlačen strešni zaključek, keramična preobleka fasade in fabianijevski plitvi tristransko zaključeni pomoli. Na strehi nad osrednjim rizalitom sta dve sedeči figuri, bosi in razkritih ramen, opremljeni z mošnjikom, panjem in kartušama, na katerih sta upodobljeni čebela in mravlja, simbola varčnosti, marljivosti in denarnega bogastva.

Miklošičeva cesta 6

1903-1904

Avtor: Robert Smielowski

Izvajalec: stavbno podjetje Filip Supančič

Investitor: Josipina Počivavnik

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: Reg I, XVI/2, f. 1516.

Wagnerjanska fasada ima dekorativne, z barvnimi keramičnimi ploščicami obdelane okenske obrobe.

Miklošičeva cesta 7

Vzajemna posojilnica

Sinonim: Koteks Tobus

Leto načrta: 1922

Izvajalec: Ivan Ogrin

Investitor: Vzajemna posojilnica v Ljubljani

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg IV, št. 312.

Poznosecesijsko fasado odlikujejo dekorativno obdelani okenski okviri in venčna zidca, ki delita stavbo horizontalno na tri dele. Pod okni prvega nadstropja so reliefi s stiliziranimi figuralnimi motivi in zanimivo ikonografijo (rog izobilja, bogatin in berač itd.)

Miklošičeva 8

Zadružna gospodarska banka

Sinonim: Agencija za plačilni promet

Leto načrta - leto dokončanja: 1921 - 1922

Avtor načrta: Ivan Vurnik

Izvajalec: Miroslav Kasal, Ivan Ogrin

Investitor: Zadružna gospodarska banka

Stavbni tip: banka, stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg IV, f. 2420

Literatura: M. Ivančič: *Arhitekt Ivan Vurnik Ivan*, FAGG, 1963 (tipkopis); *Vurnik - slovenski arhitekt (1884-1971)*, AB, 119-124, 1994, (posebna izdaja).

Najpomembnejše zgodnje Vurnikovo delo velja za enega najkvalitetnejših primerov sloga nacionalne romantike v slovenski arhitekturi pozne secesije po prvi svetovni vojni. Fasado in dvorano krasi naslikan geometrijski vzorec v rdeče belo modri barvni kombinaciji, dopolnjen z motivi iz bogate slovenske ikonografije: stilizirano slovensko pokrajino smrekovih gozdov in žitnih polj ter vinske trte, v katero je vkomponiran motiv žena v slovenski narodni noši.

Miklošičeva cesta 16

Bambergova hiša

1906-1907

Avtor: Maks Fabiani

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Otomar Bamberg

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1527, št. 21745.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, Marco Pozzetto, *Max Fabiani, Ein Architekt der Monarchie*, Wien, Edition Tusch, 1983; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996.

Palača na vogalu Miklošičeve in Dalmatinove je oblikovana v tradiciji ljubljanskih poznobaročnih patricijskih hiš, čelo stavbe je varianta borromijevskega motiva.

Miklošičeva cesta 18

Regallijeva hiša

1904-1906

Avtor: Fran Bernekar

Izvajalci: Faleschini & Schuppler

Investitor: Ana Regalli

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1524, št. 26907.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., 16, 1980, str. 25-50; Špelca Čopič, Damjan Prelovšek, Sonja Žitko, *Ljubljansko kiparstvo na prostem*, Ljubljana, DZS, 1991.

Vogalna stavba s pomolom in stolpičem nad njim zaključuje jugovzhodni vogal Miklošičevega parka, fasada je zgoraj zaključena z vencem v obliki valovnice nad okni drugega nadstropja in okrašena z glaziranimi keramičnimi ploščicami zelene barve. Bronasta vrata z dvema plitkima reliefoma, alegorijama Noči in Dneva in plastiki na vogalnem pomolu sta narejena po Bernekarjevi predlogi.

Miklošičeva cesta 20

Krisperjeva hiša

1900-1901

Avtor: Maks Fabiani

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Valentin Krisper

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: Reg I, XVI/2, fasc. 1521, št. 22945.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980; Marco Pozzetto, *Max Fabiani, Ein Architekt der Monarchie*, Wien, Edition Tusch, 1983; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996.

Vogalna stavba s pomolom in stolpičem oblikuje severovzhodni

vogal Miklošičevega parka, fasada je oblikovana v lahkotnem secesijskem slogu po vzoru sodobne dunajske arhitekture in okrašena s tipičnimi secesijskimi cvetličnimi in rastlinskimi stiliziranimi motivi.

Pod gozdom 12

Hotel Bellevue

Leto dokončanja: 1909

Investitor: Alojz Zajc

Stavbni tip: hotel, vrtni uti

Literatura: *Pozdrav iz Ljubljane: Mesto na starih razglednicah*, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1985, str. 87; Modest Erbežnik, Darja Pergovnik: *Spomeniško varstvene smernice za hotelski kompleks Bellevue*, Ljubljana, LRZVNKD, 1989.

V zunanji masi razgiban hotelski objekt z glasbenim paviljonom in obsežno razgledno teraso stoji na pobočju pod Šišenskim hribom. Fasado in paviljon krasijo secesijski elementi (okenske obrobe, kovane ograje terase, balkonov in paviljona, na terasi kandelabri s svetilkami iz jedkanega stekla).

Pod Turnom 4

Hotel Tivoli

Sinonim: Švicarija

1908-1909

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: mestna občina Ljubljanska

Stavbni tip: hotel

Viri: ZAL Reg I, fasc 2172/2029; zbirka načrtov, mapa 16/4.

Literatura: *Pozdrav iz Ljubljane: Mesto na starih razglednicah*, Ljubljana, Mladinska knjiga, 1985, str. 82.

Secesijska stavba, oblikovana v narodnem slogu, posnema elemente gorenjske ljudske arhitekture.

Prečna 7

Ljudska kopel

1899-1901

Avtor: Wilhelm Brückner & Co iz Gradca

Izvajalci: Adolf Tönnies - gradbena dela, E. Ast & Co - betonske konstrukcije, W. Brückner iz Gradca - instalacije

Investitor: mestna občina

Stavbni tip: javna kopel, pokrito kopališče

Viri: Reg I, fasc 2170/ 2027, spec. fasc. 17; zbirka načrtov, mapa 18/5.

Literatura: Fran Govekar, Miljutin Zarnik (ed), *Ljubljana po potresu: 1895-1910*, Ljubljana, 1905, str. 139; Ivan Hribar, *Moji spomini*, Ljubljana, 1983.

Stavba je bila zgrajena po vzoru ljudske kopeli v Lipskem. Nad dvojnimi vhodi na priiskanem vogalu se kot kulisa dviguje atika, spodaj volutasto zaključena, zgoraj trikotna. Stavba je poudarjena z enonadstropnim šesterkotnim stolpom, neoromanske fasade členijo polkrožno zaključene bife in lizene v kontrastni belo modri kombinaciji.

Prešernova 1

1902-1903

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Alojzij Korsika

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc 1140.

Literatura: Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980.

Wagnerjanska fasada je oblikovana z značilnimi horizontalnimi črtami, krogi in obroči s trakovi na vrhu. Vhod je poudarjen s pomolom, ki sega od prvega nadstropja do tretjega, kjer se konča z odprtim balkonom.

Prešernova 3

1902-1903

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Alojzij Korsika

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc 1140.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980.

Stavba je bila načrtovana in grajena sočasno s stavbo Prešernova 1 za istega naročnika. Ima podobno wagnerjansko fasado, portal je okrašen z vegetabilnimi motivi, prav tako tudi vogalni balkon v drugem nadstropju. Fasada je na straneh poudarjena z lizenami, ki izstopajo iz gladkega ometa, se proti vrhu ožijo in zaključijo nad streho s stolpičkoma.

Prešernova 12

1904-1905

Avtor: Robert Smielowski

Izvajalec in investitor: Filip Supančič

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1514.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 601.

Secesijska fasada je okrašena z značilnimi geometrijskimi okrasnimi motivi v ometu in v kovini, ki spominjajo na Olbrichovo Friedmanovo hišo v Hinterbrühl in na vzorce umetnoobrtnih izdelkov.

Prešernova 14

1903-1904

Avtor: Robert Smielowski

Izvajalec in investitor: Filip Supančič

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1514.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 601.

Podobno okrašena fasada kot sosednja Prešernova 12. Geometrijsko okrasje je zgoščeno med okni tretjega nadstropja. Bogato je okrašen portal, svetlobno okno nad vrati je zapolnjeno s kovinsko mrežo secesijskih oblik.

Prešernova cesta 25

Mladika, dekliški licej in internat

šola 1906-1907, internat 1910-1912

Avtorji: šola Maks Fabiani, internat Ciril Metod Koch

Izvajalec: Gustav Tönnies, železobetonska konstrukcija R. Schnell

Investitor: mestna občina

Stavbni tip: šola

Viri: ZAL, Cod. III, 61-1903; Reg I. 2234/2081, 82,83; 2235, 2082; Reg I, XVI/2, f. 1527, št. 21745.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, Marco Pozzetto, *Max Fabiani, Ein Architekt der Monarchie*. Wien,

Edition Tusch, 1983; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996; Gojko Zupan, Fabianijeva arhitektura dekliškega liceja, *VS*, 36, 1997, str. 13-25.

Šola je dober primer v urbanistični kontekst vrtnege mesta na robu Tivolija vklopljene in na regionalno in lokalno ljubljansko tradicijo oprte arhitekture. Stolpiček nad vhodom posnema motiv urnega stolpa ljubljanskega magistrata, fasada je asketska, čista, brez okrasja, obdelana v domačem gradivu. Edini okras stavbe so sove kot simbol modrosti na sklepnikih vhodnega portika in relief iz sivega kamna na slepi fasadi telovadnice. Fasado internata, ki zaključuje parcelo proti Tivoliju, krasi vegetabilno secesijsko okrasje na delilnem zidcu, ki obkroža celo stavbo.

Prešernov trg 3

Frischova hiša

1896-1897

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Ivan Frisch

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: Reg I, sv. XVI/2, f. 1148, št. n. 16477.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ*, n.v., XVI, 1980, str. 25-50.

Vogalna stavba s pomolom in stolpičem zaznamuje vhod v Čopovo ulico. Poznohistorično fasado dopolnjujejo posamezni secesijski elementi, okrasje je zgoščeno nad okni prvega nadstropja, pod strešnim vencem in na vogalnem pomolu.

Prule 13

Tretja mestna deška ljudska šola na Prulah (na Sredini)

Sinonim: Osnovna šola Prule

1910-1911

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalci: Valentin Scagnetti - gradbena dela, Zajec & Horn - betonski temelji, Janesch & Schnell - betonski stropovi

Investitor: mestna občina

Stavbni tip: šola

Viri: ZAL, Reg I, f. 2076; zbirka načrtov, mapa 11/8.

Literatura: Vlado Valenčič: Ljubljansko stavbeništvo od srede 19. do začetka 20. stoletja, *Kronika*, 1970, 3, str. 145.

Fasado krasijo tipični wagnerjanski okrasni motivi, kot npr. obroči, lovorjevi venci s stiliziranimi vrvmi in pas meandra nad pritličjem. Šola je bila sezidana na zemljišču, kupljenem za državno obrtno šolo, ima simetričen tloris v obliki črke U.

Resljeva 7

1900-1901

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: A. Reisner

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1509.

Fasado členijo pilastri med okni, ki nad rustikalnim pritličjem vertikalno povezujejo zgornji dve nadstropji. Wagnerjanski okras je koncentriran med okni prvega nadstropja in pod strešnim vencem.

Resljeva cesta 35

Železničarski blok

1920-1921

Avtor: Josip Costaperaria

Investitor: Južna železnica

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Literatura: France Ivanšek, Arh. Josip Costaperaria 1876-1951, *Arhitekt*, 1951, 1, str. 42-43.

Pozno secesijska simetrična fasada s poudarjenim portalom, ki ga krasi maska merkurja s strelami v polkrožnem timpanu. Zgornje nadstropje je oblikovano kot slepa arkada, v katero so vkomponirana okna. Na levem in desnem robu fasade sta letnici graditve stavbe (1920 in 1921).

Rimska 20-22

1899-1900

Avtor, izvajalec in investitor: Filip Supančič

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1154, št.n. 32984/ 1899.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, str. 25-50.

Poznohistorična fasada s secesijskimi motivi (medaljoni, lističi in trakovi pod napuščem), ki spominjajo na fasado stavbe arhitekta Jana Koteře na Venclejevem trgu v Pragi.

Slovenska cesta 11, Gradišče 6-8

Nemška hiša

1913-1914

Avtor: arhitekturni biro Ernest Schäfer iz Reichenberga

Izvajalci: Robert Smielowski - gradbena dela, N. Rella in Nečak - betonski stropovi

Investitor: pokojninski sklad Kranjske hranilnice

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1788, št.n. 6468.

Literatura: A. Vodopivec, *Arhitektura Ljubljane*, Ljubljana, AB, 1978, str. 39; Špelca Čopič, Damjan Prelovšek, Sonja Žitko, *Ljubljansko kiparstvo na prostem*, Ljubljana, DZS, 1991.

Skupina stanovanjskih hiš Kranjske hranilnice oblikovana v slogu dunajske secesije. Bogato arhitektonsko členjene fasade (pomoli, balkoni, loggie) krasijo geometrijski vzorci iz keramičnih ploščic pod strešnim vencem. Edini figuradni okras so kipi otrok iz žgane gline z venci, pentljami oziroma girlandami na vseh treh fasadah, povečani posnetki kipcev znamenite delavnice Wiener Keramik, ki so bili verjetno izdelani na Dunaju.

Stritarjeva ulica 9

Filipov dvorec

1896-1897

Avtor: Leopold Theyer

Investitor: Filip Schreyer

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I., fol 1145, št. načrta 18320.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Damjan Prelovšek: *Secesija in Slovenci. Secesija na Slovenskem*, Ljubljana, Narodni muzej, 1984; Marko Habič, Blaženka Fürst, Marjan Drnovšek, *Prestolnica Ljubljana nekoč in danes: A Pictorial Chronicle of a Capital City*, Ljubljana, DZS, 1997; str. 92.

Monumentalna stavba z vogalnim stolpičem poudarja vhod v srednjeveško mestno jedro. Fasada je oblikovana v stilu nemške neorenesanse, okrašena s historičnim vegetabilnim ornamentom, med katerim se pojavljajo posamezne secesijske prvine. V pritličju stavbe je bila že pred koncem stoletja urejena Mayerjeva kavarna v značilnem secesijskem slogu, danes ohranjena samo na fotografijah. V veži so ohranjena originalna jedkana stekla.

Šmartinska cesta 30

Kolinska tovarna kavnih primesi

1909-1910

Avtor: arh. Křička, Tehnična pisarna Praga

Izvajalec: Robert Smielowski

Investitor: češka tovarna kavnih nadomestil iz Kolina

Stavbni tip: tovarna

Viri: ZAL, Reg I, fasc. 1480.

Literatura: ES, 5, 202; Vlado Valenčič, Ljubljansko stavbeništvo od srede 19. do začetka 20. stoletja, *Kronika*, 1970, 3, str. 135-147.

Velik tovarniški kompleks leži med Šmartinsko in železniško progo. Proti Šmartinski ima razgibano nesimetrično secesijsko fasado, ki je bila prvotno arhitektonsko razčlenjena s temnimi lizenami na svetli podlagi in z različno oblikovanimi stavbnimi čeli. Glavno fasado ob železnici poudarja osmerokotni stolp, ki je bil prvotno v načrtu zaključen z zvončasto streho. Izredno lep, delno ohranjen tovarniški dimnik ima v tlorisu obliko osmerokotnika.

Šubičeva 10

1906-1907

Avtor: Robert Smielowski

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Otto Wallentschag

Stavbni tip: stanovanjska vila

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, fasc. 1517, št. 29538/1903.

Ena izmed redkih enodružinskih vil na robu Tivolija s secesijsko fasado. Dekorativni motiv je koncentriran na obrobah oken, vrat in pokrite verande.

Tabor 13-14

Sokolski dom

Sinonim: Partizan Tabor

1923-1926

Avtor: Ivan Vurnik

Investitor: Telovadno društvo Sokol

Stavbni tip: narodni dom, telovadnica

Literatura: M. Ivančič: *Arhitekt Ivan Vurnik*, FAGG, 1963 (tipkopis); *Ivan Vurnik: slovenski arhitekt 1884-1971*, AB, 119-124, 1994.

Zadnje Vurnikovo delo v narodnem slogu. Fasada je obdelana v enotnem barvnem tonu, oblikovana izključno z arhitekturnimi elementi, profiliranimi arhitekturnimi členi in štukaturo, členjena s stebrišči, trikotnimi čeli, zalomljenimi strešnimi zaključki, nenavadno oblikovanimi kapiteli stebrov v prvem nadstropju in okrašena z nerazložljivimi okrasnimi motivi.

Tavčarjeva 2

Hribarjeva hiša

Leto načrta - leto dokončanja: 1902-1903

Avtor načrta: Maks Fabiani

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Ivan Hribar

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska hiša

Viri: Reg I, XVI/2, fasc. 1512, št. 21567

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, 16, 1980, str. 25-50; M. Pozzetto, *Max Fabiani, Ein Architekt der Monarchie*. Wien, Edition Tusch, 1983; Damjan Prelovšek, Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, *Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579- 650

S formalnega vidika velja stavba za eno najbolj asketskih Fabianijevih del. Zasnovana je v klasičnih antičnih proporcijah, osnovni modul je kocka, ki se v pritličju izmenjuje s polovičnim kvadrom. Izrazito geometrijsko fasado členijo kvadrati, ki reliefno izstopajo iz podlage in so oblikovani v grobem in finem ometu. Okras je omejen na ozke pasove nad širšimi okni izstopajočih pomolov, v katere so vkomponirane antične levje glavice. V tlorisu fasada na Slovensko cesto trikrat vzvalovi v tri plitve okenske pomole, ki segajo od pritličja do zgornjega nadstropja.

Tavčarjeva ulica 4

Vodnikova hiša

1902-1903

Avtor prvotnega načrta: Ciril Metod Koch, izvedbeni načrt verjetno podjetje Faleschini & Schuppler

Izvajalec: Faleschini & Schuppler

Investitor: Alojzij Vodnik

Stavbni tip: najemniška stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1511, št. načrta 12642.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, 25-50.

Preprosto členjeno fasado krasi motiv valovnice v pasu med drugim in tretjim nadstropjem. Stiliziran nagelj je na fasadi prvič uporabljen kot okrasni motiv.

Tavčarjeva 10

Leto načrta: 1907

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Julijana Stare

Stavbni tip: najemniška stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1530, št.n. 21799.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, 25-50.

Pod wagnerjanskim strešnim napuščem je pas naslikanega barvnega ornamenta. V srednji osi je monumentalni portal s polkrožno rozeto nad močno plastično izstopajočo preklado.

Tavčarjeva 11

Leto dokončanja: 1903

Investitor: Fran Bahovec

Stavbni tip: najemniška stanovanjska stavba

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, 25-50.

Modna secesijska fasada v intenzivnih barvah. Pod strešnim napuščem je dekorativni venec v intenzivnih barvnih tonih z motivom cvetočih vrtnic v zelenem listju na straneh, in pasom sončnic v sredini, v katerega so vkomponirani trije medaljoni z ženskimi doprskimi podobami.

Tavčarjeva 13

1904

Izvajalec: Valentin Accetto

Investitor: Ana Regali

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc 1510, 46593/1901.

Wagnerjanska fasada je obdelana v dveh barvnih tonih in s pilastri, ki segajo od pritličja do vrha stavbe razdeljena na tri dele. Geometrijsko okrasje, ki je razporejeno okrog okenskih odprtin, se zgošči na vrhu fasade, kjer je dopolnjeno z intenzivno obarvanim

vencem pod napuščem. Vhodna vrata krasi kovinska mreža s cvetnimi motivi.

Tavčarjeva 15

Leto dokončanja: 1906

Investitor: dr. Lovro Požar

Fasada je petosna. V srednji osi je pomol, ki se zaključuje s čebulasto streho. Wagnerjanska dekoracija je koncentrirana na pomolu, okrog oken in pod strešnim napuščem.

Tomšičeva ulica 1

Narodna tiskarna

1902-1904

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: grafično podjetje Narodna tiskarna

Stavbni tip: poslovna stavba

Literatura: ES, 7, 307; F.M., Ciril M.Koch, ZUZ, 1925, str. 79-80.

Stavba je bila prva tiskarna v Sloveniji, urejena za veliko proizvodnjo. Fasada je horizontalno razdeljena z vencem cvetličnega reliefa med pritličjem in prvim nadstropjem in barvno poudarjenim cvetnim frizom pod vencem med drugim in tretjim nadstropjem. Srednja os stavbe je poudarjena z nadstreškom nad portalom in balkonom na njem z visoko nad fasado segajočim čelom. Geometrijsko okrasje je kombinirano z venci in glavicami, notranjščino hodnika krasi barvni cvetlični ornament.

Trdinova ulica 2 in 8

Kmetska posojilnica

1906-1907

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Kmetska posojilnica

Stavbni tip: najemni stanovanjski stavbi

Viri: Reg I, sv. XVI/2, f. 1527, št.n. 28783.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650.

Obe vogalni stavbni sta identični in imata identični dekorativni fasadi v intenzivnih barvah. Cvetlični motivi krasijo okna prvega, bordura iz zelenih in modrih glaziranih ploščic pa okna drugega nadstropja. Motiv šahovnice krasi fasadni pas pod strešnim napuščem.

Trubarjeva 1

Urbančeva hiša

Sinonim: Centromerkur

Leto načrta - leto dokončanja: 1902-1903

Avtor načrta: Fredrich Sigmundt

Izvajalec: stavbno podjetje Faleschini & Schuppler

Investitor: Felix Urbanc

Stavbni tip: veleblagovnica

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1511

Literatura: Damjan Prelovšek: *Urbančeva hiša in njen arhitekt*. V: Sinteza 1977/38-40, str. 112-116; isti, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579-650; Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n.v., XVI, 1980, str. 25-50.

Prva veleblagovnica v Ljubljani je bila zgrajena po sodobnih evropskih vzorih. Je ena redkih ohranjenih celostnih umetnin v Ljubljani in najpristnejši primer secesijske arhitekture v mestu. Bogato in dekorativno obdelana notranjščina ter portal z nadstreškom v obliki pahljaeasto razprtih cvetnih listov iz stekla in kovanega železa sta oblikovana v stilu belgijskega art nouveauja.

Trubarjeva cesta 72

Usnjarska tovarna Karola Pollaka

Sinonim: Rog

pritličje 1900, nadzidava in dozidava 1917

Avtor: Josip Jakusch

Investitor: Pavel Pollak

Stavbni tip: tovarna

Viri: ZAL, Reg I, fasc 1478; fasc. 1741.

Literatura: Breda Mihelič, *Complexe de l' Usine Rog: Donnees historiques, description de la zone, evaluation, Les ancienne usines Rog/Ljubljana, exemple europeen de mise en valeur du patrimoine architectural abandonné.*

Stavba je prvi železobetonski tovarniški objekt v Ljubljani, ki je bil sezidan po patentu francoskega inženirja François Hénnebiqua, z zanj značilnim vertikalnimi in horizontalnimi betonskimi vezmi. Stavbo odlikuje enotna prostorska struktura notranjščine brez vmesnih podpor. Konstrukcija je na fasadi jasno izražena, fasadni slopi spominjajo na kubistične češke vzore.

Tržaška cesta 74

Osnovna šola Vič

Leto načrta: 1911

Avtor: ing. Jan Bednář

Izvajalec: Franc Marinčič

Investitor: občina Vič

Stavbni tip: šola

Viri: ZAL, zbirka načrtov, mapa 11/1.

Literatura: S. Pavlič, *Šolske zgradbe v Ljubljani: Razstava v slovenskem šolskem muzeju, Kronika, 1975, str. 54; Sto let ustanovitve OŠ Vič, Ljubljana, 1997.*

Tlorisno simetrično zasnovano poslopje s poudarjenim srednjim rizalitom je z glavnim vhodom obrnjeno proti Tržaški. Fasado krasi cvetlični motiv nad glavnim vhodom in nad oknom v prvem nadstropju, v atiki je napis Izobrazbi. Na vsaki stranski fasadi je napis v secesijskem okviru z imeni dveh pomembnih slovenskih šolnikov, na južni fasadi vitez pl. Franc Močnik, na severni Andrej Praprotnik.

Ulica Stare pravde 5

Leto načrta: 1904

Izvajalec: Valentin Accetto

Investitor: Ivan Lončar

Stavbni tip: dvostanovanjska vila

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc. 1518, 40761/1903.

Preprosta fasada ima skromno vegetabilno dekoracijo nad bifornim oknom v atiki stranskega rizalita.

Ulica stare pravde 9, Zrinjskega 10

1905

Stavbni tip: stanovanjska vila

Preprosta fasada je horizontalno členjena z zlato obarvanim venčnim zidcem med pritličjem in prvim nadstropjem in zlato obarvanim strešnim vencem, pod katerim teče okrog in okrog pas kvadratov iz štuka, prav tako v zlati barvi.

Ulica talcev 2

Vila Elsa

1909

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Tomišek Fran

Stavbni tip: dvostanovanjska vila

Dvostanovanjska vila v oblikovanju zunanjšine posnema vzore ljudske arhitekture z leseno obdelavo čelnega zaključka in balkona v mansardnem drugem nadstropju. Horizontalni venec med pritličjem in prvim nadstropjem krasi geometrijsko okrasje iz kvadratov, v notranjost umaknjen portal in ograjo pa kovane mreže z vegetabilnimi secesijskimi motivi.

Veselova 13

Leto načrta: 1908

Izvajalec in investitor: Filip Supančič

Stavbni tip: stanovanjska vila

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, fasc. 1532, fol. 318, 11502.

Stavba je bogato arhitektonsko členjena z izstopajočim srednjim rizalitom, s pomolom in stolpičem, z loggiami, balkoni in z bogato modno dekoracijo okrog oken prvega in drugega nadstropja in na balkonskih ograjah.

Veselova 17

Vila Madelaine

Leto načrta: 1902, fasada prenovljena 1910

Avtor: Anton Wolf

Izvajalec: Kranjska stavbna družba

Investitor: Josip in Magdalena Spalek

Stavbni tip: stanovanjska vila

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, fasc. 1512, št. 27686/1902.

Neoklasicistična vila je bila prvotno okrašena z modnimi secesijskimi vzorci na ograjah balkonov, pod strešnim vencem in v atikah nad stranskimi okni. Po predelavi 1910. za novega lastnika K. Trillerja je fasada ohranila samo še nekaj secesijskih okrasnih elementov na pilastrih med okni zgornjega nadstropja.

Wolfova ulica 2

Hauptmannova hiša

Sinonim: mali nebotičnik

Leto adaptacije fasade: 1904

Avtor: Ciril Metod Koch

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Adolf Hauptmann

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: Reg I, f. 1520, št. n. 26513.

Literatura: Nace Šumi, *Arhitektura secesijske dobe v Ljubljani*, Ljubljana, 1954; Borut Rovšnik, *Stilni razvoj ornamenta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne*, ZUZ, n. v., XVI, 1980, str. 25- 50; Damjan Prelovšek, *Ljubljanska arhitektura Hribarjevega časa, Grafenauerjev zbornik*, Ljubljana, 1996, str. 579- 650.

Fasada je obdelana v stilu modne dunajske secesije v močnih kontrastnih barvah, z dekoracijo iz glaziranih ploščic, ki se zgosti pod strešnim vencem. Velja za eno kvalitetnejših Kochovih ljubljanskih stavb.

Wolfova ulica 10

Dolenčeva hiša

1897- 1998

Izvajalec: Jakob Accetto

Investitor: Oroslov Dolenc

Stavbni tip: trgovsko stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, sv. XVI/2, f. 1148.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, XVI, 1980, 25-50.

Najemniško stanovanjska hiša z dvema vzporednima traktoma, med katerima je ozko dvorišče. Fasada je poznohistoristična s secesijskimi elementi, med katerimi izstopa secesijsko oblikovana mreža iz kovanega železa nad vrati uvozne veže.

Zaloška cesta 2
Anatomski inštitut
1919-1920

Avtor: Ivan Vurnik

Investitor: mestna občina

Literatura: Ivan Vurnik, *slovenski arhitekt 1884 - 1971*, AB, 119 - 124, 1994.

Preprosta, vertikalno členjena fasada s slopi trikotega profila, med katerimi so okna in cikcakasto ornamentirana stena, ki spominja na motive čeških kubistov.

Zrinjskega 4
1905

Izvajalec: Filip Supančič

Investitor: Ciril Globačnik

Stavbni tip: stanovanjska vila

Viri: Reg I, sv. XVI/2, f. 1552.

Družinska vila v vrtu je bogato arhitektonsko členjena.

Zrinjskega 6-8
1904 - 1905

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Josipina Kos

Stavbni tip: stanovanjska vila-dvojček

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1520.

Vila ima skromno secesijsko fasado z geometrijskimi vzorci v ometu.

Zmajski most
Most čez Ljubljano
1900-1901

Avtor arhitekture: Jurij Zaninović

Izvajalci: Filip Supančič - gradbena dela; Pittel & Brausewetter, Dunaj - železobetonska konstrukcija

Investitor: mestna občina

Stavbni tip: most

Viri: Zal, Reg I, fasc 2038.

Literatura: Damjan Prelovšek: Ljubljanski mostovi v drugi polovici 19. in v začetku 20. stoletja, *Kronika*, 1975, 23, str. 29-37.

Prvi železobetonski most na Slovenskem, ki je bil grajen po Melanovi izpeljanki Monierjevega železobetonskega sistema, je eden najpristnejših primerov secesijske arhitekture v Ljubljani.

Župančičeva 7
1910- 1911

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Vaclav Kubelka

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, f. 1539, št.n. 15997.

Fasada je obdelana v dveh barvnih tonih, svetlem in temnem ometu. Srednja partija je poudarjena z rahlo izstopajočim pomolom, ki sega od prvega nadstropja do tretjega. Geometrijsko okrasje je

zgoščeno v sredini na pomolu okrog oken, nad okni prvega nadstropja in nad oknom v zatrepu, ki sega nad strešni venec.

Župančičeva 8

1910-1911

Izvajalec: Gustav Tönnies

Investitor: Ernest Peternel

Stavbni tip: najemna stanovanjska stavba

Viri: ZAL, Reg I, XVI/2, f. 1540, št. 28711/ 1910.

Literatura: Borut Rovšnik, Stilni razvoj ornameta na fasadah v Sloveniji od 1895 do prve svetovne vojne, *ZUZ, n.v.*, 16, 1980, 25-50.

Fasada je podobno oblikovana kot fasada stavbe Huga Peternela v Beethovnovi 9. Razlikuje se le v srednjem pasu, ki je razčlenjen z balkoni na konzolah in v okrasnih detajlih.